

Izhaja, razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Velika Čolnarska ulica šte. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.

Čekovni račun šte. 14.398. (KDZ)

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1 x 55 mm 60 par, Mali oglasi: beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glasiło Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VIII., šte. 24

Četrtna »Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasiło Kmetško-delavske zveze.
Stane letno 72 Din
mesečno 6 Din

Kitajska revolucija in Sovjetska Rusija.

Sovjetska Rusija spremlja kitajsko revolucijo, naperjeno proti imperializmu Anglije in drugih velesil ter proti kitajskemu fevdalizmu in nanj se upirajočemu militarizmu, z veliko pozornostjo in naklonjenostjo. To odgovarja popolnoma njenim interesom in idejnemu temelju, na katerem stoji. Ne zadovoljuje pa se samo z moralno in denarno pomočjo, temveč potom komunistične internacionale, potom direktiv, ki jih daje moskovska centrala kitajski komunistični stranki (KKS) po svojih propagandistih (n. pr. Borodinu) prav neposredno posega v razvoj kitajske revolucije. To ravno najbolj draži imperialistične velesile in kitajske generale. Ruski komunisti in sovjetski diplomati sicer trdijo, da je treba ločevati delovanje 3. internacionale od delovanja ruske vlade in diplomacije, vendar drugim državam to očitno ne gre v glavo in je v resnici težko dokazati upravičenost takega ločevanja. Težko je razumeti, kaj da hoče n. pr. Buharin, poleg Stalina glavni ideolog današnje oficijalne smeri ruske komunistične stranke, prav za prav povedati, ko trdi, da obstoji razlika v tem, da ruska vlada vzdržuje in mora vzdrževati diplomatske in trgovinske zveze s kapitalističnimi državami, 3. internacionala pa ne: »Ona organizira neposredno revolucijo.« Seveda je v tem neka razlika, toda če je hotel Buharin s temi besedami kapitalistične države potolažiti in jih navdati z zaupanjem do sovjetske Rusije, je kaj bridke šaljevec.

S pekinško pogodbo 1. 1924 je Rusija dokazala, kako dosledno da razumeva samoodločbo kitajskega naroda. V tej pogodbi se je Rusija odpovedala pridobitvam iz boksarskega protokola, raznim drugim privilegijem, vojaški okupaciji i. t. d. Obenem pa je seveda hotela s to pogodbo podkrepiti v Kitajcih željo otresti se podobnih obveznosti tudi do drugih držav: Anglije, Japonske, Amerike itd. in tako posredno prav občutljivo zadeti te svoje najnevarnejše kapitalistično-imperialistične tekmece. To se ji je v veliki meri posrečilo. Ni čuda, da so omenjene države in njihovo časništvo poizkusili vse, da bi prikazali ta širokopotezni čin Rusije v drugi luči, kakor pa ga smemo gledati. Očitali so Rusiji »nečiste« namene. Smešno; saj je storila Rusija Kitajski s to pogodbo le dobro in pokazala moralno moč, ki je imperialistične sile ne morejo pokazati. Ta moralna moč je stare grešnike ravno razburila.

Bolj problematične vrednosti je pomoč, ki jo nudi ruska komunistična stranka kitajskim komunistom in sploh kitajski revoluciji. Zdi se, da je njeno poseganje v kitajske razmere preveč brezobzirno. Nasveti, ki jih daje kitajskim komunistom in levim revolucionarjem so preveč podobni ukazom. Kaj čudno se sliši to vehementno debatiranje v Moskvi o taktičnih problemih kitajske revolucije. Če je s pekinško pogodbo pokazala oficijalna Rusija veliko obzirnost do kitajskega nacionalnega čuta, ga kaže neoficijalna Rusija (t. j. ruska komunistična stranka), kakor se vidi, premalo. Čankajškov napad na levičarje v Kuomintang in na komuniste je sicer res treba razlagati predvsem z razrednim nasprotjem, toda — ali je mogoče tudi izredno srditost tega nastopanja proti prejšnjim sobojnikom razlagati samo z razredno sovražnostjo?

Od Sunjatsena ustanovljeni Koumintang, ki je obsegal enotni nacionalni blok od skrajno buržoazne desnice do skrajne levice komunistov, je, kakor znano, danes razbit. Levičarji s komunisti imajo svoj Kuomintang s centralo v tromestju Vuhan (v katero spada tudi mesto Hankav), desničarji s Čankajškom pa v Nankingu. Oboji trdijo, da je njihov Kuomintang pravi in da delajo v duhu velikega Sunjatsena. Desničarji pravijo, da je v duhu Sunjatsena, ako nastopajo proti razrednemu boju za skupno nacionalno fronto, levičarji pa očitajo Čankajškovo izdajstvo Sunjatsenovega demokratičnega programa in pravijo, da ta program izrečno predvideva zvezo revolucionarne Kitajske s sovjetsko Rusijo in posebej z rusko komunistično stranko. Materialno močnejša je nankinška vlada, ker razpolaga s številno, dobro opremljeno in disciplinirano armado, ki ji poveljuje slavni vojskovodja Čankajšek, kateremu se je v zadnjem času pridružil še Feng, ki je doslej stal na strani Vuhana. Vodstvo je homogenejša (istorodnejša). Idejno naprednejši, socialno revolucionarnejši in doslednejši je vuhanški Kuomintang, ki pa razpolaga z majhno armado in nima tako homogenega vodstva. Sestavljajo ga levičarji, ki v Sunjatsenu gledajo svojega idejnega očeta in komunisti, ki vidijo svoje idejne stariše v Marksu in Leninu. Tu ravno zastavlja kritika ruskih komunističnih ideologov. Vsi gledajo v kitajski revoluciji začetek so-

cialne revolucije, ki mora končati šele s sovjetiziranjem Kitajske. Vsi pričakujejo, da bo njen razvoj sijajno potrdil realno vrednost njihovega ideološkega sestava in da jim bo v Kitajski zrastel prvi močni in iskreni zaveznik. Odtod nemir med ruskimi boljševiki vsled današnje vsaj začasne oslabelosti socialno revolucionarne fronte na Kitajskem. Še večji nemir kakor ideologi oficijalne smeri kaže opozicija Trockega, Zinovjeva (ki sta oba pred izključitvijo), Radeka in drugih; umljivo: ti dvomijo nad možnostjo socializacije Rusije iz lastne sile, dočim Stalin in z njim ogromna večina ruske komunistične stranke trdi, da je Rusija zmožna izvesti socializacijo, ne da bi bila za to potrebna svetovna revolucija (s čemer seveda nočejo reči, da do svetovne revolucije ne bo prišlo). Oboji sicer soglašajo, da je treba s Čankajškom obravnati in da je med desnico in levico nadaljno skupno delovanje nemogoče, toda opozicija zahteva, da morajo komunisti izstopiti tudi iz vuhanškega Kuomintanga in da morajo voditi samostojen boj proti vsem za sovjetiziranje Kitajske. Poleg tega zahtevajo, da mora Rusija prelomiti tudi diplomatske zveze z Nankingom. Stalin in Buharin pa trdita, da bi bilo to v tem stadiju revolucije nepopravljiva taktična napaka, ker priprave za sovjetiziranje, ki jih more izvršiti KKS le na ta način, da zaenkrat še po Kuomintang, tej tradicionalni stranki, skuša vplivati na revolucionarne organizacije delavcev, kmetov in malomeščanov, še niso končne in ker bi izstop pomenil v tem času toliko, kakor izpolniti glavno zahtevo in srčno željo Čankajškovo. Obenem odklanjata zahtevo opozicije, da bi morala sovjetska vlada prekiniti diplomatske zveze z Nankingom (t. j. Čankajškom), ko jih vzdržuje celo s Čangtsolinom v Pekingu, tem glavnim generalom kitajskih fevdalcev.

Kljub temu, da smo zgoraj rekli, da kaže nastopanje RKS (ruske komunistične stranke), njenih ideologov in propagandistov premajhno umevanje za narodni moment, moremo znotraj RKS razlikovati, da ga kaže oficijalna smer vendarle več kakor opozicija. Oficijalna smer se bolj zaveda, da pomeni narod poleg drugega tudi samosvoj ritim (mero, skladnost) snovanja.

Pregrupacija in organizacija revolucionarnih sil v Kitajski še ni končana. Milijonska, skoro neizčrpna rezerva delavcev in kmetov še čaka na organizatorije. Nekoliko prezgodaj vriskajo oni, ki govore o »ruskem neuspehu«. Res pa je, da je v točasnih odnosih med Kitajsko in sovjetsko Rusijo nekaj nezdravega. Prišlo je do tega vsled zakonitega poteka uveljavljajočih se razrednih nasprotij v prvotnem Kuomintangu, poostrenih na eni strani za intrigantstvom imperialističnih velesil in vsled nagibanja Čankajška na desno in k diktaturi na drugi strani pa vsled preveč vehementnega nastopanja komunistične stranke, ki je pod premočnim vplivom ruskih propagandistov zlasti v narekovanju hitrosti, s katero naj se revolucija vrši. Vendar pa je precej jasno, da bi mogla končati kitajska revolucija vsaj za daljšo dobo z vojaško diktaturo ali z zelo desničarskim socialno reakcionarnim režimom, če bi Rusija odtegnila svojo pomoč in če bi ne našla RKS pravega načina vplivanja na njen razvoj.

Atentati kolonialnega kapitala na osnovne ustavne pravice ljudstva.

V zadnjem času smo doživeli celo vrsto atentatov kolonialnega kapitala na osnovne ustavne in zakonske pravice ljudstva v Jugoslaviji. Eden najdrznejših atentatov je napad angleškega kapitala na delavsko občino in delavske pravice sploh v Mežici!

Delavska občina v Mežici je imela pogum in odločnost, da je razkrinkala ogromne milijonske profite, ki jih dobivajo angleški kapitalisti iz mežiškega svinčene rudnika, da je obdavčila na zakonitem temelju te profite in uspela po večletni neumorni borbi malenkosten del teh profitov zadržati v občini, zgraditi najmodernejšo meščansko in ljudsko šolo ter vodovod — torej naprave, ki koristijo vsem občanarjem.

Ko pa je delavska občina še hotela zgraditi rudarsko zavetišče, električno centralo in stanovanjske hiše, so zastopniki angleškega kapitala intervenirali v Belgradu in oblast je razpustila občinsko samoupravo, razpustila krajevni šolski svet ter neupoštevajoč veljavne zakone še dosedaj ni razpisala volitev. Intervencija zastopnikov angleškega kapitala je torej za oblastnike bolj merodajna, nego veljavni zakoni.

Zastopniki kapitala pa se niso ustavili samo pri tem. Dosegli so premestitev učitelja, člana krajevnega šol-

skega sveta, da si mu cela javnost in tudi ministrstvo mora priznati, da je bilo njegovo delovanje na prosvetnem polju v blagor ljudske prosvete. Povrh tega je angleški rudnik kljub jasnim določbam ustave in zakona o zaščiti delavcev odpustil člane krajevnega šolskega sveta, zakonito izvoljene delavske zaupnike radi njihovega javnega dela v korist rudarjev in občinarjev.

Celo rudarske oblasti intervenirajo — **toda angleški kapital je močnejši nego pozitivni zakoni v Jugoslaviji!**

Vsa slovenska javnost je »ogorčena« nad § 82 finančnega zakona, ki ščiti inozemske družbe pred samoupravnim obdavčenjem s strani občine, okraja in okrožja. Klerikalci trdijo, da se je ta člen »vtihotapil« vsled intervencije TPD in drugih kolonialnih kapitalistov ter odklanjajo odgovornost. Liberalci pa so vedeli zanj, pa niso nastopili v parlamentu proti.

Kaj pomeni ta paragraf? Ta paragraf pomeni privilegij (predpravo) kolonialnega kapitala, privilegij, ki je v nasprotju z ustavnimi določbami. V času, ko se celo Kitajci borijo proti vsem privilegijem inozemskega kapitala, uvajajo naši buržoazni zakonodavci posebne davčne privilegije za kolonialni kapital.

V zahvalo za te usluge jugoslovanske buržoazije pa angleški konservativci odkrito podpirajo imperialistične težnje italijanskih, madjarskih, bolgarskih in grških svojih agentov, vse proti Jugoslaviji.

Premalo je prostora, da bi navedli vse številne napade inozemskega kolonialnega kapitala na suverene in ustavne pravice ljudstva v Jugoslaviji. Toda že ta dva navedena primera zadostujeta, da delavno ljudstvo spozna sledeča fakta:

Kolonialni kapital je močnejši nego pozitivni zakoni v državi. Belgrajskemu centralizmu ni dovolj, da izžema potom krivičnega direktnega in indirektnega obdavčenja slovensko deželo, da ji jemlje pravico samoodločbe in samouprave, da jo razdeljuje v dve okrožji, da jo zapostavlja pri sestavljanju centralne vlade. Kolonialni kapital zlorablja absolutno oblast belgrajskega centralizma v svrhu kršitve pozitivnih zakonov, v svrhu dobitva posebnih privilegijev na škodo celokupnemu slovenskemu narodu, na škodo že pridobljenih, čeprav silno omejenih samoupravnih pravic in svobodščin slovenskega ljudstva.

Kot protiuslugo daje inozemski kapital lepe obljube, a v stvari podpira imperialistične težnje sovražnih sosedov, ustvarja na Balkanu novo vojno ognjišče. Kolonialni kapital se namreč boji stvarne konsolidacije na Balkanu, ker bi na konsolidiranem Balkanu ne mogel igravati posamezne vlade in zakone v korist svojih profitov. Njegova deviza je: divide et impera (razdružuj in vladaj). On he priznava načela: **Balkan balkanskim narodom — temveč Balkan kolonialnemu kapitalu.** Kadar bodo interesi tega kapitala zahtevali razrušitev obstoječih držav, bodo inozemski imperialisti izzvali novo vojno in ustvarili novo pogorišče.

Slovenski (pa tudi hrvaški, srbski, albanski narodi) niso suvereni, temveč so komandirani od imperialističnega kolonialnega kapitala. Slovensko ljudstvo mora nositi dvojni, pa celo trojni jarem: 1.) Jarem inozemskega kapitala, ki odnaša iz Slovenije vsako leto okoli 300 milijonov dinarjev profita, ki krši pozitivne zakone in pravico občinske, okrajne in okrožne samouprave. 2.) Jarem belgrajskega centralističnega absolutizma, ki je popustljiv in uslužen napram inozemskim imperialistom, ne upa si pa voditi samostojno niti zunanjo niti notranjo politiko. 3.) Jarem slovenskih kapitalističnih strank in klik, ki stremijo bremena centralizma okoli 300 milijonov letno, in bremena kolonialnega kapitala zopet okoli 300 milijonov letno in bremena povojne krize, dolgovi in ogromnih davkov s pomočjo centralističnega absolutizma prevaliti na delavce, kmete in nameščence.

KOLONIALNO-NACIONALNO VPRAŠANJE IN DELAVSKO-KMEČKA INTERNACIONALA.

Socialna (to je v konkretnem slučaju v Jugoslaviji) delavsko-kmečka demokracija mora torej gledati na slovenski nacionalni problem stvarno. Ugotoviti mora stvarne internacionalne in nacionalne vzroke nesamostojnosti, kolonialne odvisnosti in centralistično-absolutistične zapostavljenosti slovenskega naroda, 90 % velekapitala je v rokah inozemcev, od katerih ne moremo pričakovati, da bi se zavzeli za samoodločbo slovenskega naroda. Ena tretjina Slovencev je pod suvereno oblastjo inozemskih imperialistov, ki imajo direkten interes spraviti še ostali dve tretjini pod svojo oblast, da zavladajo na Balkanu in Jadranskem morju. Dve tretjini Slovencev pa so po zaslugi svojih kapitalističnih strank, ki so vse sodelovale na uvedbi centralističnega absolutizma, popolnoma pod oblastjo centralne vlade, brez vsake stvarne zakonodajne pravice in celo brez

stvarne samouprave, ker so interesi kolonialnega kapitala močnejši od zakonitih in ustavnih samoupravnih pravic na papirju.

Slovenska buržoazija, posebno liberalna, je v tešnih zvezah in odvisna od inozemskih kapitalistov: zato ona deloma zavedno, deloma pa nezavedno (nameščenci) podpira politiko kolonialnega kapitala.

Atentat angleških kapitalistov v Mežici je živ dokaz za to. Pričakovati bi bilo, da se celokupna slovenska javnost zavzame za domače delavstvo in napravi fronto proti angleškemu kapitalu, ki je napadel suverene pravice naroda, ki se vmešava v notranje zadeve, ki hoče odstavljati in nastavlja učitelje, pošne uradnike itd. **Toda samo 3000 učiteljev je imelo pogum z burnim aplavzom pozdraviti preganjano žrtev angleškega kapitala in tako protestirati proti temu atentatu na osnovne suverene pravice naroda.**

Cela ostala meščanska javnost pa je deloma z molkom pokazala svoje hlapčevstvo, deloma pa celo (»Jutro« in »Slovenec«) se postavlja odkrito na stran kolonialnega kapitala.

Tudi desničarski socialisti okrog »Delavske politike« so z molkom podprli angleški atentat na osnovne pravice naroda in na zakonite pravice delavcev.

Od slovenskega meščanstva torej ne smemo pričakovati, da bi se borilo odločno za samoodločbo naroda, za ljudsko samoupravo in zakonitost, za demokracijo proti absolutizmu, dokler bodo to meščanstvo zastopali liberalci in klerikalci.

Pač pa je delavstvo v Sloveniji in po celem svetu direktno zainteresirano, da se bori za samoodločbo in samoupravo — proti kolonialnemu imperializmu in absolutističnemu centralizmu, ki delata vedno roko v roki. Za delavstvo pomeni ta boj direktno boj za kruh, za zboljšanje njegovega socialnega in gmotnega položaja. Od 600 milijonov, ki jih požira kolonialni kapital in absolutistični centralizem vsako leto iz Slovenije, gresta dve tretjini na škodo delavskih plač, eno tretjino pa plačujejo revni poljedelci.

Zato so poljedelci v Sloveniji tudi direktno zainteresirani na borbi za samoodločbo in samoupravo Slovenije. Zato so oni prirodni zavezniki delavcev v tej borbi.

Toda sami slovenski delavci in kmetje ne morejo izvojevati tega boja. Kolonialni kapital je internacionalen, absolutistični centralizem pa samo v službi internacionalnega kapitala. Ta internacionalni imperialistični kapital pa ravno tako kakor slovenske, izžema tudi angleške, nemške, ruske, italijanske, hrvaške, srbske, albanske in druge delavce in poljedelce.

Zato se morajo slovenski delavci, poljedelci in nameščenci strniti v krepko, nepremagljivo delavsko-kmečko internacionalno, predvsem z onimi delavci in poljedelci, ki so pripravljene boriti se proti imperializmu. Zato morajo slovenski delavci in poljedelci najodločneje nastopiti proti onim predstavnikom delavske internacionale à la Monring, ki nosijo delavsko in socialistično ime, a stvarno zastopajo kolonialni imperializem.

Rešitev slovenskega problema in rešitev jugoslovanskega problema je v **revolucionarni delavsko-poljedelski internacionali.**

L. K.

Zborovanje VII. pokrajinske skupščine UJU od 5. do 7. julija 1927 v Kranju.

S celjsko deklaracijo 17. julija 1926 je izrazilo učiteljstvo svojo voljo otresti se jerobstva katerekoli stranke in si samo svobodno določiti mesto, na katero spada v življenju svojega naroda. Zborovanje VII. po-

krajinske skupščine UJU od 5. do 7. julija 1927 v Kranju je pokazalo, da hoče učiteljstvo v tej smeri vztrajati.

Težko je bilo jerobstvo, ki ga je izvajala klerikalna stranka nad učiteljstvom pod Avstrijo, a še težje je bilo v Jugoslaviji jerobstvo one stranke, ki je po svojih eksponentih v UJU s parolo »za narodno in državno edinstvo« stalno razdvajala učiteljstvo, ga vpregala v svoj strankarski voz, zagovarjala najhujše persekucije nad njim in ga vzdrževala v situaciji, ki je vzbujala v ljudstvu proti njemu odpor in sovraštvo. Zahteva po krepki stanovski organizaciji, neodvisni od katerekoli stranke, je bila edina logična posledica težkih izkušenj učiteljstva v preteklosti in edini izhod iz političnega položaja naših dni. Pritiskani danes od leve, jutri po od desne, so učitelji začutili, da je taka organizacija v interesu vseh brez ozira na strankarsko prepričanje posameznikov.

V naravi stvari pa je, v dejstvu organične zvezanosti življenja, da se stan, kakor je učiteljski, ne more omejiti samo na obrambo čisto stanovskih, zlasti ne samo materialnih interesov. S tega zrelišča pogledano pomeni celjska deklaracija začetek sproščanja sil ene najmočnejših inteligenčnih skupin slovenskega naroda, ki se bo pri svobodnejšem izbiranju, kje da naj zastavi s svojim delom, brez dvoma vrnila k ljudstvu, k narodu. Ta smer je v deklaraciji izrecno povdarjena in je naperjena proti čisto strankarski paroli »za narodno in državno edinstvo«. Deklaracija samo z drugačnimi besedami izraža tisto večno zdravo idejo, da je narod prvotnejša in trajnejša vrednota kakor država, da je narod merilo vrednosti države, da je treba izhajati od naroda k državi in ne narobe ter graditi od spodaj navzgor in ne od zgoraj dol narodu ukazovati, kaj da naj bo. V imenu te ideje so se svobodni Slovenci že v Avstriji borili proti onim, ki so postavljali državo nad narod, ista ideja je narekovala tudi celjsko deklaracijo. Tu se je pač izvršila neka delitev duhov, ki kljub stanovski solidarnosti, ki jo predvsem povdarja celjska deklaracija in katero so najbolj povdarjali tudi na zadnjem zborovanju v Kranju, skupini učiteljev okrog »Edinstva« pač onemogoča vstop vanjo. Nima smisla to prikrivati, UJU je s temi besedami celjske deklaracije ne samo stanovska organizacija, temveč tudi organizacija v neki važni točki duhovno sorodnega učiteljstva. Človek sicer želi nekoliko večje konkretizacije, vendar pa je tudi s formulacijo deklaracije, kakršna je, in z referati na zadnjem zborovanju v Kranju potegnjena že dokaj ostra in vidna črta med onimi, ki se zavedajo, da je država zaradi naroda in drugimi, ki mislijo in delajo, kakor da bi bil narod zaradi države.

Nadaljni pomen, ki preko pomena, ki ga ima deklaracija za stanovski položaj učiteljstva, sega globoko v življenje slovenskega naroda, ni bil ravno v namenu tvorcev deklaracije; obstoji pa ta pomen po istem zakonu organične zvezanosti življenja, kateremu so deklaratori plačali zavestno le delni tribut. S celjsko deklaracijo je namreč jugoslovanska samostojna demokratska stranka izgubila odločilni vpliv na organizacijo one najmočnejše plasti stanovsko istovrstne inteligence, ki je po svoji razporeditvi v prostoru najbolj pripravna za ogrožje tiste stranke, ki živi od protiklerikalne gonje; saj se to ogrožje skoro popolnoma krije z ogrožjem cerkvene organizacije, ki je glavna opora klerikalne stranke. »Jutrovi« družbi, ki je vsled doslednega zamenjavanja klerikalizma s slovenstvom povzročila slovenskemu narodu toliko zla in ki stalno poizkuša uporabiti slovensko učiteljstvo za ogrožje svoje organizacije, je bil zadan s tem hujši udarec, kakor ga je mogla zadati politika SLS. To je pravi vzrok besnosti »Jutra« in njegove družbe, ne pa kako patriotično ogroženje.

Vsak zdrav, močan pokret pa vedno vpliva tudi na daljno okolico in potegne za seboj vse, ki iz enakih ali

Take organizacije razbijačev obstojijo v Nemčiji. V kakršnemkoli lokalno v predmestju se otvori tako zvana »Internacionalna posredovalna pisarna«, zbirajo se razbijači in s posebnimi oglasi se išče pozornost spoštovane javnosti, to je gospodov delodajalcev. Ti oglasi so zelo interesantni, eden izmed njih, ki ga je objavljala pisarna v Hamburgu pred nekaj leti, se glasi v celoti: »Današnji stvarni položaj in način delovanja organiziranih delavcev daje naši pisarni povod, da ponudimo delodajalcem svojo uslugo. Pisarna se obvezuje v slučaju stavke takoj dobaviti delavce in pomožno osobje v številu, ki se zahteva. Po zaslugi naših agentov je naša pisarna zmožna v teku enega tedna dobaviti 8000 delavcev. Oddelek razbijačev — 400 po številu — polovica od njih mojstri; ključavničarji, strugarji, kovači — je vedno v polni pripravljenosti in se lahko pokliče telegrafično. V teku dveh let nam je uspelo ugonobiti 40 stavk, dobaviti 5000 razbijačev, za kar smo dobili celo vrsto pismenih zahval. Poročila o stavkah dajemo brezplačno. Razdalja nič ne ovira.«

Ta oglas govori sam in ni mu treba nobenega pojasnila.

Organizacija in vzdrževanje razbijačev zahteva seveda od kapitalistov velikih izdatkov, a ni jim žal, samo da se postavi po robu delavskemu gibanju.

Tako je znani kralj orožne industrije v Nemčiji, tovarnar Krupp, izdajal milijone za vzdrževanje razbijačev.

Sporodno z organiziranjem razbijačev stavk organizira buržoazija žolte sindikate. A po svojih osnovnih nalogah so zelo blizu žoltnim tako zvanim krščanski delavski sindikati. Pridigujejo skupnost delodajalskih in delavskih interesov in zmetajoč stavkovno borbo pomagajo voditelji teh sindikatov delodajalcem in prinašajo desorganizacijo med delavce.

* Ko je bilo pred nekaj leti v nemških časopisih objavljeno, da je izbruhnila stavka v tovarni Godjevac v Belgradu, se je ta razbijaška pisarna v Hamburgu obrnila brzogovorno na tovarnarja in mu ponudila, da mu pošlje takoj 300 razbijačev.

podobnih težav iščejo izhoda. Celjsko deklaracijo slovenskega učiteljstva je pozdravilo in osvojilo vse južnoslovansko učiteljstvo naše države. Z njo je slovensko učiteljstvo stopilo na čelo nekega zdravega gibanja, ki ima tudi za življenje bratskih narodov svoj neposredni pomen. Eden redkih slučajev je to, da organizacijo, ki sega po vsej državi, idejno vodijo Slovenci in da ostali južnoslovanski svet to priznava in jim sledi. To je slovenskemu učiteljstvu v čast. »Prinašam Vam bratske pozdrave in zahvalo za ono, kar ste storili za vse učiteljstvo v državi. Deklaracija je bila za nas luč, ona je največja čast za jugoslovansko učiteljstvo.« tako je govoril Mihailovič, delegat sumadijskih učiteljev na delegacijskem zborovanju učiteljstva 6. t. m. v Kranju. To dejstvo nalaga slovenskemu učiteljstvu posebnih dolžnosti. Vztrajati mora na začrtani poti, kajti če omahne ono, bo s tem tudi moralni sili ostalega južnoslovanskega učiteljstva, ki v slovenskem učiteljstvu vidi svoj vzor, zadan hud udarec.

(Dalje prihodnjic.)

Za skupni nastop.

Jugoslovanska socialno-demokratska stranka
v Ljubljani.

Čenjeni sodrugi!

Z ozirom na notico v »Napreju« z dne 8. julija t. l. pod naslovom »Za skupni nastop« Vam potrjujemo, da smo Vam poslali mi dotično pismo našega centralnega volilnega odbora »Delavsko-kmečkega republikanskega bloka«. Prosim Vas, da pošljete odgovor na poslano Vam pismo nam v roke najkasneje do srede 13. t. m. do 19. ure.

Delu čast in oblast!

Ljubljana, dne 9. julija 1927.

Za Pokrajinski volilni odbor »Delavsko-kmečkega republikanskega bloka«:

D. Gustinčič I. r.

Ljubljana, dne 13. julija 1927.

Uredništvu »Enotnosti«

v Ljubljani.

Ker ne vemo, kdo tvori »Pokrajinski volilni odbor delavsko-kmečkega republikanskega bloka«, poznamo pa sodruga Gustinčiča kot člana Vašega uredništva, smatramo, da je ta odbor v soglasju z Vašim uredništvom, da nam torej ne boste zamerili, če se obračamo na Vas, ki ste vsaj kot pisatelj in čitatelj političnega lista organizirana in javnosti znana grupa, s katero je mogoče dogovarjati se za skupni nastop, dočim bi to bilo zelo težko z neznanim odborom ali pa z odborom, ki bi se šele v ta namen ustanovil.

Tudi se nam ne zdi važno, da tvorimo pri volitvah celodržavne bloke, dočim jih pri drugih akcijah ni bilo mogoče stvoriti. Baš pri volitvah nastopamo lahko sodrugi iz Slovenije enotno tudi takrat, če bi se na jugu enotnost ne dosegla. Če se pa bo dosegla tudi tam in če bo imel proletarijat svoje zastopnike v parlamentu iz vseh pokrajin, bo dana prilika potem, da se združijo vsi ti zastopniki za skupno delovanje. Tak način odgovarja tudi praktičnemu federalizmu, ki ga vendar priznavamo i mi i vi.

Prepričani smo, da ima večina vaših sodrugov iskreno voljo nastopiti z nami skupno. Dokaze imamo zato in torej nikakor ne moremo dvomiti. Gre le za to, da bi ta volja postala splošna, da bi ne bilo več posameznikov, ki nasprotujejo. Taki posamezniki pa so na vaši in naši strani — tudi to je treba lojalno priznati. Da prepričamo tudi te, je po našem mnenju potrebno, da se pred vso javnostjo razgovarjamo in razčistimo sporne točke, ki motijo posameznike.

Sporno je zlasti vprašanje nasilja. Zdi se nam pa, da bi se prav lahko doseglo soglasje, če bi se držali bolj prakse in manj teorije; v praksi pa mislimo, tudi med nami ni nikogar, ki bi hotel priporočati nasilna dejanja. To pa tembolj, ker je slovensko delavstvo (vsaj njegovi zaupniki) že toliko zavedno, da mu nasilstva ni treba, treba mu je le združitve. Saj je še celo v svoji razcepjenosti bilo zmožno preprečiti orjunaška nasilstva, ki so se pod protektoratom vlade in kapitala razpasla tako, da so kapitalisti že sanjali o podobni zmagi, kakršno je začasno dosegel fašizem v Italiji. Zavedati se moramo, da je nadaljevanje teh nasilstev preprečilo edinele delavstvo, kajti klerikalci bi se bili z Orjuno pobotali ravnokot, kakor so se z angleškimi lastniki mežiškega rudnika ter internacionalnimi lastniki TPD, ali pa kakor so se pobotali z orjunaši v Delavski zbornici. Kapitalisti se za obrambo skupnih kapitalističnih interesov vselej združijo, čeprav imajo v medsebojni konkurenci mnogokrat zelo ostre boje.

Če je bilo naše delavstvo zmožno preprečiti orjunaška nasilstva, mu gotovo ni treba teorije nasilstva za lastne namene. To je v praksi tako ugoden položaj, da ga tudi teoretiki nasilstva lahko priznajo. Torej ni za držka, da se kakšna tozadevna beseda postavi tudi v volilni proglas.

Nadaljne sporne točke so vse bolj podrejenega pomena. Da se držimo vašega predloga, ki je objavljen v »Enotnosti« št. 25 z 8. julija 1927 izjavljamo, da so nam tu navedene točke kot platforma prav simpatične in da bi bilo lahko mogoče doseči z malenkostnimi spremembami besedila popolno soglasje.

Prav žal nam je, da v svojem odgovoru na »Naprejevo« notico ne pišete nič drugega, razen potrdila, da je bilo dotično nepodpisano pismo od vas. Zlasti še zdaj pogrešamo Vaše kritike, to pa tembolj, ker ste v »Enotnosti« objavili obširno pismo na SPJ, ki ji pravilno kritizirate njeno protiproletarsko nastopanje s pravično

zahtevo, da se taka škodljiva dejanja morajo odpraviti, predno je mogoče iti v skupen nastop. Nam je pri tem neprijetno edino le to, da ste pozabili očitati SPJ njeno delovanje v Delavski zbornici, sodelovanje z mežiškimi rudnikom itd. Kar ste pa navedli, je vse točno in ob-sodbe vredno. Znano nam je, da na podoben način ob-sojajo SPJ tudi tisti delavci, ki ji ob raznih prilikah še delajo stafažo. Posebno iz mariborskega okrožja se oglašajo številni glasovi za skupni nastop Vaše in naše sku-pine z izključitvijo SPJ. Pri tem položaju je tembolj po-trebno, da odkritosrčno poveste, kar se vam zdi na naših organizacijah napačno, v pouk naših in vaših čla-nov. Z odkritosrčnostjo bomo premagali antipatije pri posameznikih, da ne bo nikogar več, ki bi nasprotoval skupnemu nastopu. Tako bi se lahko dosegla enotnost tudi pri delovanju, ne samo pri volitvah.

Čeprav nam na naš kongresov sklep glede traj-nejšega združenja še niste odgovorili, vsaj zdaj upamo, da prejmemo odgovor kmalu in da boste zavlačevalno taktiko SPJ odločno obsodili. Tudi na ustne razgovore smo pripravljeni. Če bi se to vršilo hitro, bi bila mogoča v nedeljo 17. t. m. že skupna konferenca.

S sodruženim pozdravom:
Centralno tajništvo Jug. soc. dem. stranke v Ljubljani.
Zv. Bernot, l. r.

Mežičani s. Möderndorferju ob vrnitvi iz zapora.

Preden je s. Möderndorfer prišel iz zapora, se je govorilo, da sedaj nihče ne bo več maral zanj in da ga bo vse »sfentalo«. V nedeljo dne 10. julija pa, ko je so-drug Möderndorfer prišel domov, se je prav jasno po-kazalo, kako so ga »sfentali«. Tako, da je bil prav sija-jen sprejem.

Sodrugji so šli z okrašenim vozom ponj na Prevalje in na še enem vozu so se mu peljali sodrugji nasproti. Najlepše pa je bilo to, ko pridrčita ta dva z rdečimi šopki obdana vozova iz Prevalj in na enem teh voz je sedel s. Möderndorfer s svojo s. ženo. Pred gostilno Troha je bilo zbrano prav lepo število sodrugov, sodrugi in somišljenikov ter deklace s šopki pripravljene in belo oblečene. Nato ga je s. Lamprecht v imenu vseh sodrugov in somišljenikov pozdravil s sledečim pozdra-vom:

POZDRAVNI GOVOR.

V imenu vseh sodrugov te najsrčneje pozdravljam v upanju, da si se povrnil zopet med nas kot boritelj za pravico. In zato se vzbujaj v nas novo veselje, veselje zato, ker res vidimo v tebi človeka, ki se v resnici bori za delavske pravice in za boljšo bodočnost celokupnega delavstva. Zdaj prav jasno vidite, česa se kapital boji: poštenega in pravičnega dela našega sodruga! In zato so ga dali zapreti; pa naj ga zapro, saj predobro vemo, da mu s tem prepičanja v zmago proletariata ne morejo vzeti. In zato ti kličem, sodrug: Ti si skala in na to skalo pravičnosti hočemo zidati našo bodoč-nost. Še enkrat ti kličem: Naprej po začrtani poti, na-prej po poti poštenosti in pravičnosti do zmage prole-tariata in mi bomo korakali s tabo. Še živimo! Ne bodo nas zlomili! Živel!

Na koncu pozdrava so mu vsi navdušeno zaklicali: Živel! Nakar je tudi s. Möderndorfer vse prav lepo po-zdravil in se zahvalil. Po sprejemu in pozdravu smo šli k Stoparju in tam se je vršil članski sestanek, ki je bil samo za člane s podpisimi in je bilo tudi prav lepo število navzočih. Povedati moram pa še to, da pri sprejemu tudi špijončkov ni manjkalo, ali ti so tako bolj od strani opazovali, blizu si niso upali, najbrž zato, ker so se bali, da bi se jim od jeze žolč ne razlil; po sprejemu so se spravili pa na okno iz stanovanja nekega rudarja iste vrste. Temu oknu že dalje časa pravijo, da je spoved-nica za obrekovanje poštenih ljudi, doslej so se shajale na tem oknu samo tiste klepetave ženske, v nedeljo so se spravili pa še moški tudi na ta prostor in najbrž so sklepali, kako nas bodo še pritiskali. Povedati moram še to, da neki klerikalec, ko je šel v cerkev in je videl, koliko ljudi čaka s. Möderndorferja, se je izjavil: »Koliko jih je, da ga čakajo! On jih je že enkrat v rit brcnil in bi še radi, da bi jih še enkrat.« To pomeni po moje tako, da nas je s. Möderndorfer že enkrat zapeljal in da nas bo še enkrat, zato vprašam dotičnega, da nam dokaže, kdaj nas je s. M. zapeljal in kdaj je kaj nepoštenega in krivičnega napravil? Tistemu klerikalcu pa povemo, da nje ga je pa kak »božji namestnik« brcnil v glavo, ne samo v rit, tako da mu je vse možgane zmešal, da že sam ne ve, na katerem koncu se ga glava drži.

Dobili smo pa le našega »Boga in Kralja« nazaj, kar-ga ti nasprotniki imenujejo in pa še celo taki, ki so ga že sami večkrat rabili!

Eden, ki je vse videl in slišal.

Rudarski zadrugi v Celju.

Podpisani odbor delegatov II. rudarske skupine v Velenju je prejel 9. julija iz Trbovelj zapisnik seje likvi-dacijskega odbora II. rudarske skupine z dne 3. julija 1927 z dnevnim redom: 1.) Razgovor glede sklicanja iz-rednega občnega zbora, 2.) Razno. V tem zapisniku se zahteva, naj bi se čim prej vršil občni zbor s slede-čim dnevnim redom: 1.) Sestava in odobritev proračuna za leto 1927, 2.) Volitev enega člana v predstojništvo, žrebanje med namestnikoma Matevžem Novakom in Anžonom Kraubergerjem, 3.) Razno.

Na ta dopis in zapisnik odgovorjamo delegati II. ru-darske skupine v Velenju sledeče:

1.) Sestava in odobritev proračuna za leto 1927 je nepotrebna, ker prvič je to delavski denar in ker nima pravice niti rudarska oblast ukiniti prispevke, nima po našem mnenju niti pravice, denar, katerega potrebuje

likvidacijski odbor, zadrževati, pač pa ji je priznana nadzorna oblast, katera ji gre po pravilih, da se nam-reč denar pravilno rabi. Redni občni zbor je dal likvi-dacijskemu odboru to imetje na razpolago, po likvidi-ciji se pa preostanek razdeli med revne rudarje.

2.) Volitev enega člana v predstojništvo je po naših nazorih popolnoma nepotrebna, ker zadnji občni zbor je izvolil likvidacijski odbor, katerega naloga je bila in je še danes, likvidirati zadrugo in storiti vse potrebno, da se uradno prizna izvolitev obratnih zaupnikov.

K zadnji rezervni točki dnevnega reda naše mne-nje: Kakor čujemo iz revirjev je likvidacijski odbor precej podlegel demagogom Krušičeve vrste itd. zaradi likvidacije, ker se niso razdelile malenkostne podpore ubožnim rudarjem. Odbor naj se zaveda, da enkrat na leto izplačane malenkostne podpore ne bodo nobenega siromaka rešile. Pač pa bi bili omenjeni siromaki rešeni, če bi se bili zavedali sami in njih odborniki, da bi bili pravočasno zvišali prispevke v bratovsko skladnico, ne pa da se je še do konca leta 1924 plačevalo 84 par na mesec. Ne zaradi malenkostnih podpor obdržati II. ru-darsko skupino, pač pa zaradi zaščite delavcev in njih zaupnikov likvidirati to zadrugo in osvojiti zakon o za-ščiti delavcev. Če obratni zaupniki Trbovelj ne čutijo te potrebe pripadnosti k zakonu o zaščiti delavcev, ču-timo to potrebo tem bolj zaupniki drugih revirjev.

Kdor hoče kot zaupnik, danes se za delavca res za-vzeti, ta to potrebo čuti, kdor pa te potrebe ne čuti, ta tudi za delavce ne dela.

Krajevni načelnik II. rud. skupine v Velenju:

Andrej Martinšek.

Namestnik: Josip Polanc.

Op. ur. Ne strinjamo se popolnoma z velenjskim krajevnim odborom II. rud. skupine, zlasti je treba pu-dariti, da spadajo pod zakon o zaščiti delavcev tudi zaupniki II. rud. skupine, ker so pravi obratni zaupniki, čeprav so izvoljeni po starejšem zakonu (rudarskem). Vendar pa ima ta odbor zaslug, da je spravil to zadevo v javno debato. Kajti le z javno debato med interesira-nim rudarskim delavstvom bo to delavstvo postalo spo-sobno pravilno nastopati za obrambo svojih pravic. Trboveljčani imajo besedo!

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in indu-strijo v vseh opre-mah.

Istotam pletilni stroj DUBIED.

Pouk v vezanju brezplačen. -:- Večletna garancija.

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Razno.

Klerikalni pakt z vlado dviga veliko prahu. Pa prav po nepotrebem. Vlada potrebuje večine, klerikalci po-trebujejo vladnih jaslji. Kapital, ki vlada v resnici, ima pa interes, da se vladne figure ne kregajo s fistimi, ki vladajo množice. Zato je kapital združil Korošca in Vu-kičevića. A ni izvršil te združitve šele zdaj; sedanji mo-ment je smatral le Vukičević za primeren, da o zdru-žitve objavi. Ali mislite, da bi bili klerikalci tiho, ko so na tako nesramno podel način izleteli iz vlade? Že takrat je bila »sedanja« združitve gotova, toda v diplomatske karte se ni dobro vjemala, zato je ostala tajna. V »Maj-skem spisu 1927 smo čitali, zakaj je Korošec molčal na tako nesramno brco: »Odločilni voditelji že vedo zakaj, drugi klerikalci pa so se potolažili zato, ker so potola-ženi voditelji.« Pri klerikalcih namreč odločuje o vsem voditelj, zato tudi samo on ve, po kaj gre v Sofijo, za-kaj dobi brco iz vlade in zakaj dobi zopet brco v vlado. Zanj vse to niso bere, te brce so samo opravičba pred volilci, ki slepo zaupajo svojemu voditelju. Ko se volilci naveličajo dajati klerikalcem večino, postane iz kleri-kalnih obljub meso, klerikalci gredo v vlado. Kar tam naredijo na škodo volilcev, tega so krive »prejšnje« vla-de ali pa »tilhotapski« tovariši v ministrstvu. Če slepe ovčice s tem izgovorom niso zadovoljne, zletijo klerikalci iz vlade in ovčice so potolažene, ko vidijo »brco«. Pri volilnem boju je opoziciji lažje nego vladni stranki, zato gredo klerikalci v ta boj kot opozicija. To pa za uboge ovčice zopet ni posebno vabljivo, ker se od brce ne da živeti. Zato smo dobili zdaj na Slovenskem nekaj, česar še nikdar nikjer ni bilo, namreč vladno opozicijo. Opo-zicija, ki strelja proti vladni, ker tako grdo ravna z bla-gorodnimi gospodi volilci, ki pa sočasno s to vlado pak-tira, ustanavlja novo vladno stranko in obljublja vo-lilcem, da bo takoj po volitvah tudi ona vstopila v to obstreljevano vlado.

Za tedensko dvakratno izdajo »Napreja«. Ze od julija je poslalo po 10 Din do 8. julija 64 naročnikov, ta teden zopet 5 naročnikov, skupaj dozdaj 69 naročnikov. Ker julija nismo začeli z dvakratno izdajo, bodo veljala ta predplačila za avgust. Ker se nekateri čudijo, zakaj ne začnemo z dvakratno izdajo takoj, češ, da itak vemo zanje kot za redne plačnike, odgovorjamo, da je brez predplačila nemogoče to izvršiti. Tudi v normalnih časih bi bilo to težko, stranka ima pa zdaj na obramb-

nem skladu že nad 16 tisoč Din deficita. Listi se pri proletariatu izdajajo z denarjem, ne z obljubami. Tudi kongresov sklep je tak, da se štejejo samo predplačniki, zato naj vsak svojo željo po 2 kratni izdaji izrazi s tem, da pošlje 10 Din.

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nemškega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — **Pouk in pojasnila daje: Franc Kos, Ljubljana, Židovska ulica štev. 5.**

Slovenske šole bodo baje dobili koroški Slovenci. Nacionalni šovinizem obmejnega nemštva, mojstra v in-trigantstvu, pa že poskrbi za to, da z levico lahko vzame, kar z desnico daje. Sliši se prav lepo! Slovenska manjši-na se bo ugotavljala po narodnem katastrofu. Vpisanci, ki se prijavljajo prestovoljno, bodo združeni v kulturne občine in krajevne šolske svete. Vrhovni samoupravni organ teh občin bo slovenski narodni svet. To je v bistvu oni znani Rennerjev načrt kulturnih avtonomij, ki je bil od znanstvene kritike spoznan kot nevdzržen, ter praktično naizvedljiv. Praktično gre namreč za to, kako gospodarsko slabotne in preplašene, kompaktno naselje-ne koroške Slovence zavarovati pred nasilji tako, da bodo v resnici mogli in upali nastopati kot Slovenci. To se da vsaj deloma doseči le s teritorialno, politično in gospodarsko samoupravo, ki bi obsegala južni del Koroške, ne pa samo s personalno, ki bi bilo kulturno.

Žika je samo ena. Zaradi izredno dobrega okusa ima vedno več prijateljev. Ni čudno, če se pojavljajo tudi ponaredbe. Pri nakupu pazite zato na ime »Žika«.

Prikljubljenost »Napreja« pri kapitalističnih listih kaže ta-le lepa »pomota«: »Narodni Dnevnik« je polemiziral z »Delavsko politiko« radi tako zvanega na-prednega bloka, 2. julija je odgovoril »Del. Politiki« z nekaterimi stavki iz članka »Enotna fronta«, ki je bil objavljen v »Napreju« 25. junija t. l. Tiste stavke je »Narodni Dnevnik« pravilno prepisal, pravi pa, da jih je vzeli iz »Rdečega prapora«. Ljubša mu je očitno še tako nerodna pomota, kakor imenovati »Napreje« — bi morda kdo mislil, v resnici pa taka pomota ni mogoča, temveč je sistem.

V opomin volilcem.

11. septembra t. l. bodo zopet enkrat volitve v na-rodno skupščino. Naše volilno časopisje (orjunaško: »Ju-tro«, »Slov. Narod«, »Domovina« itd. in klerikalno: »Slovenec«, »Pravica«, »Domoljub« in zopet itd.) zdaj za volilno agitacijo drug drugemu očitajo grehe, ki sta jili pa zagrešili obe stranki celokupnemu delavnemu ljud-stvu. Demagogija obeh teh strank presega že vse meje. Uredniki teh listov kar po naročilu valijo krivdo drug na drugega. Nobeden pa ne vidi propasti vseh delavskih slojev. Obrtnik nima zaslužka, ker nima dela. Zaslužki delavcev in uradnikov so tako pičli, da zadostujejo ko-maj za skromno prehrano. Na druge potrebščine niti misliti ne more. V svoji nevednosti živi večina delav-nega ljudstva pod takim strašnim pritiskom izkorišče-valskih delodajalcev, da slepo in pokorno hodi v vrstah podjetnikov, namesto da bi v obrambo svoje eksistence stopala pogumno v vrstah tistih, ki se zavedajo, da si služijo svoj kruh z delom in ki tudi vedo, da je njih delo več vredno nego je plačano, da pa bo tako ostalo, dokler se delavstvo ne bo organiziralo za boj proti kapitali-stični družbi ne pa hodilo zaradi praznih obljub v isti vrsti s podjetniki. Ker je tako, bodo zdaj stalno letele vabljive obljube iz prižnic, spovednic, iz bank itd. Ne-vedni bodo zopet pozabili, da ostanejo obljube tudi po volitvah samo obljube. Le tisti, ki se zanimajo za skupne koristi delavskega razreda, ki mislijo s svojimi možgani in gledajo s svojimi očmi, le tisti bodo vedeli, da bodo predstavniki kapitalizma vsepovsod in dosledno izko-riščali delavno ljudstvo do skrajnosti, na korist kapi-tala. SLS in SDS sta obe tisti, ki sta okradli železničarje in druge nameščence koalicijskega prava. Slovensko in-dustrijo uničujeta obe enako, obe v prid beograjskemu centralizmu in mednarodnemu kapitalu. SLS in SDS, obe s takim delom povzročata čim dalje večjo brez-po-selnost. Davki, ki tlačijo delavni sloj so nam naprtili vladne stranke in z njimi SLS in SDS. Zato je skrajni čas, da delavstvo stopi v boj proti predstavnikom kapi-tala in se ne vdaja več farizejskim obljubam. Izvolimo si take poslance, ki so s svojim dosedanjim delom, če-prav še niso bili poslanci, pokazali, da znajo braniti delavske interese na vseh poljih. Na limanice, ki nam jih nastavlja SLS in SDS direktno ali potom svojih podrepnikov v raznih oblikah, zavedni delavci — ročni in duševni — ne pojdemo! Rč.

Med ženskami.

Ženske so silne v debati. Če bi imele širše obzorje, da bi se ne pričkale preveč za vsakdanje malenkosti, bi ženska jezičnost ne imela tako slabega pomena. Seveda bi z razširjenjem obzorja odpadel tudi velik kos čustve-nosti, strastnosti.

Dve materi se pričkata. Strast je dosegla že vrhu-nec, tako da se ena spozabi in očita drugi:

»Bog vas je kaznoval, da vam je sina vzel!«

Marsikatero mater bi tak nesramen izbruh popol-noma razorožil. A bila je vojna in skoro vsi sinovi so bili v nevarnosti, da jih »Bog vzame«. Napadena mati je odgovorila:

»Če je Bog mene kaznoval s tem, da mi je sina vzel, bo vas kaznoval s tem, da bo vašega nazaj poslal!«

Ta je bil namreč slabo vzgojen, mati ga je preveč »ljubila«. Bil je edinec in dobil je od nje vse, česar koli si je pozelel. Ko taki otroci dorastejo, niso v nadlego samo materi, ampak vsej človeški družbi.

Strašno preročstvo se je izpolnilo, prišel je iz vojne zdrav.

Ne pozabite mežiških rudarjev!

Obrambni sklad.

Zadnji izkaz dne 9. julija 1927	Franc Janša » 4.—	Albin Smolnikar » 3.—	Nabiralna pola št. 130:	Anton Hauptman » 2.—
Din 4.476.90	Mara Hafnerjeva » 2.—	Matija Jelen » 3.—	nabirala s. M. Ovsenkova v	Martin Tanc » 2.—
Nabiralna pola št. 41:	Marija Vovkova » 10.—	Valentin Ravnikar » 4.—	Trbovljah:	Andrej Vidmar » 2.—
nabirala s. Roza Thalerjeva	Nabiralna pola št. 40:	Marko Kusterle » 2.—	M. Ovsenkova » 4.—	Ignac Sikovec » 1.—
na Javorniku:	nabiral s. L. Oblak na Jesenicah,	Luka Kejžar » 4.—	Rozalija Habjanova » 3.—	Jože Doberšek » 1.—
Javornik 40 » 20.—	L. Oblak » 10.—	Franc Lončar » 5.—	Angela Koroševa » 2.—	Jože Zilnik » 1.—
Javornik 102 » 5.—	Franc Sovšek » 2.—	Josip Moretti » 6.—	Rezi Habjanova » 2.—	Filip Hrastnik » 3.—
Karl Kobler » 5.—	Zbirka kraj. org. JSDS in	Nabiralna pola št. 37:	Rudolf Komlanc » 2.—	Anton Veligošek » 2.—
Rozalija Thalerjeva » 5.—	KDZ na Jesenicah:	nabiral s. Anton Thaler na	Jožef Mlinar » 3.—	Franc Krajšek » 2.—
Andrej Rahne » 2.—	Josip Moretti » 10.—	Javorniku:	Franc Mlinar » 2.—	Franc Božič » 2.—
Jernej Korbar » 5.—	Oblak » 3.—	Ant. Thaler » 10.—	Neimenovana » 1.—	Ivan Podbregar » 4.—
Slamnik » 2.—	Matevž Ferčej » 2.50	Feliks Iskra » 10.—	Kristina Rinaldova » 4.—	Franc Juvan » 4.—
Janez Eržen » 5.—	Sivec » 2.—	Ivan Markizeti » 10.—	Neža Sančeva » 1.—	Josip Razpotnik » 5.—
Terezija Šimičeva » 5.—	Albin Tancar » 2.—	Gregor Žagar » 5.—	Alojzij Lukančič » 2.50	Urbančič » 2.—
Neimenovana » 2.—	Simon Maletič » 2.—	Neimenovan » 4.—	Kati Kuraskova » 1.—	Jože Borišek » 2.—
Anton Medija » 5.—	Anton Znidar » 4.—	Nabiralna pola št. 67:	Šetinc » 5.—	Ivan Breznikar » 2.—
Janez Jereb » 2.—	Joško Stražišar » 10.—	nabiral s. Franc Reberšak	Avgust Kuhenberg » 5.—	Ivan Klopčič » 2.—
Kozamernik » 1.—	Ivan Markizeti » 4.50	v Libojah:	Nabiralna pola št. 120:	Franc Cegljar » 2.—
Franc Iskra » 2.—	Franc Janša » 10.—	Fr. Reberšak » 5.—	nabiral s. Jože Viderger v	Jože Železnik » 2.—
Janez Iskra » 5.—	Ivan Štravs » 0.50	Ivan Dosedla » 5.—	Trbovljah:	Alojz Ocvirk » 2.—
Neimenovan 32 » 2.—	Ivan Jenko » 1.50	Marija Vočkova » 5.—	Franc Sivček » 2.—	Alojz Vertnik » 2.—
Neimenovan 35 » 4.—	Nabiralna pola št. 38:	Angela Petrovičeva » 2.—	Anton Hladnik » 2.—	J. Prašnikar v Ljubljani » 3.—
Anica Thalerjeva » 2.—	Anton Znidar » 5.—	Franc Dosedla » 3.—	Franc Bukovec » 2.—	Franc Kranjc, Mislinje » 10.—
Janko Šoberle » 4.—	Neimenovan št. 3 » 3.—	Anton Marinc » 3.—		
Franc Kobljar » 3.—	Ivan Kragel » 3.—			

Skupaj Din 4.850.40

Dopisi.

Zagorje ob Savi. V soboto dne 9. julija t. l. ob 16. uri je bila v občinski dvorani volitev župana in svetovalcev. Za župana je bil izvoljen s. Martin Repovž, za podžupana pa naš sodr. Jože Srebot. Tudi svetovalci so vsi izvoljeni iz združene del. km. liste. Demokrati, klerikalci in tudi socialpatrioti so oddali prazne glasovnice, pa zaradi tega se ne bom spuščal v podrobnosti. Sicer je zelo zanimivo, kako agitirajo v Kristanovi Politiki za enotno fronto za 11. september, v Zagorju pa so bili socialpatrioti solidarni z meščanskimi strankami in so oddali prazne glasovnice, da ne bo zamere pri kapitalu. Tu se vidi, da je bil zadnji dopis iz Zagorja v »Napreju« zelo na mestu. Naj še omenim, da dopis v »Slovencu« iz Zagorja z dne 10. julija št. 152 ni na mestu, ker niso bili izvoljeni samo levičarji, pač pa tudi socialisti obeh struj, (seveda ne taki, ki pravijo, da se mora najprej konsolidirati kapital, potem šele proletarijat). Ako pa bo zaradi hujškanja vse eno zapuščen občinski odbor, potem je očitna laž, da smo pred zakonom vsi enaki. Zato proletarci, ne klonite glav, naš odgovor naj bo tak, da bo pri prihodnjih volitvah še veliko večje število kroglic. — Naj se še dotaknem dopisa iz Zagorja, ki je izšel v »Enotnosti« dne 8. julija t. l. V dotičnem dopisu so zadnje štiri vrstice meni posvečene, podpisane je »Kivešlob«. Ta »kivešlob« hoče namreč dokazati nekaj za črno, kar vsak vidi da je belo. Ne mislim se spuščati na tem mestu dalje v debato, ker sem prepričan, da, ako bi navedel obdolžitve napram raznim »kivešlobom«, bi proletarski združitev škodovalo. Da se pa ne bo dalje slepomišilo v delavskih vrstah, zahtevam odločno, kar že štiri leta zahtevam, namreč širši sestanek, ki se pa še do danes ni izvršil (ne vem iz kakšnega vzroka!), čeprav so mi ga obljubili. Ali se mar bojite ga sklicati, pozivam vas, skličite sestanek, ako veste, da sem kaj zakrivil. Zahtevam, da se povabi na sestanek 70 do 80 najboljših sodrugov, izrecno tu poudarjam **sodrugov, ne agentov**, zahtevam, da bom navzoč pri sestavljanju vabil. Povabljen naj bo od levičarjev tudi inž. Gustinčič, dr. Lemež, Hlebec in Klopčič, od socialdemokratov pa

15. julija — 2400 izvodov.

ss. Bernot in Klemenčič. Na tem sestanku nam bo omogočeno, da se od bližje ogledamo, tam mi bo lahko »Kivešlob« dokazal, da sem judež. Ne pa kakor pred dobrimi 4 leti, ko je bil tajno sklican sestanek meni za hrbtom, in najboljši je bilo še to, da je bil onega tajnega sestanka sklicatelj **agent-provokator**. Sicer žalostno, ali resnično. Kapital je za takrat igro dobil.

Valentin Mlakar II.

Sv. Lovrenc na Poh. Umrli je dne 10. t. m. naš dragi stari sodrug Ivan Kopp po dolgi mučni bolezni. Kako je bil rajni povsod priljubljen, je pričal mnogoštevilen pogreb. Od dolgoletnega odbornika Kons. društva se je poslovil zadr. Petejan naglašajoč, da on in njegovo delo ne bo pozabljeno, Slava mu! Isti dan smo spremili k zadnjemu počitku 9 mesečno hčerko sodruga Vezjaka, Obema prizadetima obiteljema naše globoko sožalje. — Odbor krajevne organizacije JSDS in KDZ.

Poravnajte naročnino!

Iz stranke.

Novo strankine izkaznice so gotove. Vsaka organizacija jih bo prejela toliko, kolikor bo poslala dinarjev. Za člane strokovnih sekcij bo izgotavljalo legitimacije tajništvo samo, zato pošiljajte pristopne izjave njemu.

Vse krajevne organizacije JSDS in KDZ in zaupnike prosimo, naj čimprej naznanijo čuvarje skrinjic in njih namestnike za vsa volišča v okraju. Skrbite zlasti za kraje, kjer ni organizacij. Čuvar skrinjice je lahko vsak državljan, ki ima volilno pravico. Sporočite nam ime in točen naslov, kakor je vpisan v volilni imenik.

Položnico ček. rač. KDZ št. 14.398 prilagamo današnji številki za vse naročnike »Napreja« in »Ljudske glasbe«. Prosimo vse, ki so v zaostanku, naj pošljejo naročnino za 3. četrtletje takoj. Kdor pa že ima plačano naročnino, naj položnico spravi za drugič, ali pa naj jo odda znanцу, ki ga pridobi za naročnika ali pa za zbiralca obrambnega sklada.

Občinski odbor občine Črna pri Prevaljah naznanja tem potom pretresljivo vest, da je preminul vsled nepričakovane nenadne smrti naš vseljubljeni gosp. župan

ANDREJ BRUMEN

v 32. letu svoje starosti.

Kot vesten in marljiv zastopnik občine ostane vsem občanom v trajnem spominu, njegovi družini pa izreka celokupni občinski odbor svoje globoko sožalje.

Črna, dne 5. julija 1927.

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc,
Ljubljana,

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najnižje cene! Na veliko in malo.

Razširjajte „Naprej“ in darujte za Tiskovni sklad!

Tvornica dežnikov in solčnikov
L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.

Prodaja oblačilno blago po znižanih cenah

Mako družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 39. Zraven Jugo-Auto.

NOVA

manufakturna in modna trgovina „Pri Golobu“

Celje, Narodni Dom.

Novo!

Novo!

Vam nudi svojo bogato zalogo tu- in inozemskega blaga po konkurenčnih cenah. Fabriško platno od Din 6.50 naprej. Belo platno od Din 8.— naprej. Platno za rjuhe od Din 25.— naprej. Okstort za srajce od Din 10.— naprej. Blago za moške obleke od Din 60.— naprej. Druk od Din 10.— naprej. Močna hlače od Din 35.— naprej. Volneno blago v vseh barvah dvojna širina od Din 48.— naprej. Močne ženske nogavice od Din 15.— naprej. Močne moške nogavice od Din 9.50 naprej. Srajce za moške od Din 31.— naprej. Spodnje hlače od Din 20.— naprej. Pavolnasti krepi za ženske obleke od Din 12.— naprej. — Velika izbira svilenih robcev, nogavic, naglavnih robcev, brisač, odev, potrebščine za šivilje in krojače. Lastna izdelava delavskega perila. Stranke iz dežele in delavci dobijo poseben popust. Stranke pa, ki trgovine osebno obiskati ne morejo, se jim na željo pošljejo vzorci.

Moderna knjižnica

3 zvezki so izšli in tvorijo skupaj eno knjigo.

Cena knjige 12 Din.

Dobiva in naroča se v tiskarni „SLOVENIJA“ v Ljubljani, Wolfova ul. 1

Cena posameznemu zvezku Din 4

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6, reg. zadr. z om. zav.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.